

Druga Andragoška poletna šola

Nives Ličen

*»Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan.«*

S. Gregorčič

Obseg tega, kar človeštvo zmore, je čedalje večji. Vprašati se moramo o tem, koliko posameznik v množici novosti z različnih področij, ki posegajo v njegovo življenje, zmore, zna, obvlada.

Odnosi med ljudmi postajajo bolj vodoravni, navpičnice hierarhij se sesedajo. Informacije so dostopne le, če jih zna posameznik izrabit. Po znanje ni treba hoditi daleč, znanje pride na dom. Prinašajo ga zgoščenke, ljudje in znanje se srečujejo na medmrežju. Toda, ali lahko to posameznik uporablja?

Znanje si ljudje med seboj izmenjujejo. Vsak zna kaj, česar njegov sosed ne zna, vendar bi mogoče ravno to potreboval. Ljudje se združujejo v skupine in na podlagi skupnostnega izobraževanja iščejo rešitve za probleme v svojem okolju. »Vsaki skupnosti moraš dajati, da lahko prejemaš,« to so bile besede »slovenskega Teiresiasa« E. Bavčarja ob koncu šole.

Državljanost ljudi se ne izkazuje le s članstvom v političnih strankah, z znanjem o delovanju institucij itd. Izkazuje se s sodelovanjem, prispevanjem, z odgovornostjo.

Potrebe ljudi, animacija za izobraževanje in lokalni razvoj

To je bil naslov letošnje Andragoške poletne šole v Ajdovščini, ki jo je že drugič organizirala Katedra za andragogiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Poletna šola je bila namenjena izobraževalcem odraslih, socialnim delavcem, učiteljem, knjižničarjem, članom raznih društev itd., torej vsem, ki menijo, da lahko s skupnostnim izobraževanjem pospešimo razvoj nekega kraja. Vsebinsko se je šola osredotočila na izobraževanje v skupnosti, na skupnostno izobraževanje, tako namreč prevajajo angleški termin *community education*.

Sintagma skupnostno izobraževanje je pri nas nova, ni pa neznan dejavnost, ki jo pod to oznako najdemo. Iz zgodovine posameznih vasi, mest, župnij itd. odkrijemo tradicijo društev, ki so skrbela za dvig kakovosti življenja v skupnosti. Ljudje so se od nekdaj združevali in reševali svoje probleme. Tudi take kot je napeljava vodovoda v vas. Leta 1907 je na primer v Vipavskem Križu delovalo društvo Vodovod, ki je skrbelo za napeljavo vode iz bližnjega studenca v vas. Družine pa so se srečevale v Društvu družin na Slapu.

Bogata je zgodovina delovanja čitalnic, hranilnic, zavarovalnic, društev za pospeševanje kmetijstva na vasi. Ljudje so se skupaj učili in marsikdaj je bilo župnišče pravo izobraževalno središče, kot je bilo na primer pri Matiji Vrtovcu.

Iz zgodovine bi se kazalo kaj naučiti in nadaljevati tam, kjer se je razvoj mogoče ustavil.

Udeleženci Andragoške poletne šole iz Slovenije in zamejstva ter gostje iz tujine so se pogovarjali in učili o tem, kako približati izobraževalno ponudbo dejanskim potrebam ljudi v kraju, v lokalni skupnosti. Spoznavali so načine prepoznavanja potreb ljudi in njihovih skupnih interesov. Izobraževalci odraslih, ki so odgo-

vorni za uveljavljanje skupnostnega izobraževanja v povezavi z lokalnim razvojem, pomagajo ljudem prepoznati skupne potrebe (na primer ohranjanje kulturne dediščine, skrb za osamljene starejše ljudi ali ureditev igrišča za otroke itd.).

Ljudje se na naslednji stopnji združijo v interesne skupine, postavijo si cilje svojega delovanja in učenja. Ljudje namreč potrebujejo dodatno znanje, vedenje, če želijo uresničiti zastavljene cilje.

Na Andragoški poletni šoli so sodelovali domači strokovnjaki in svetovno znani angleški strokovnjak za izobraževanje v povezavi z lokalnim razvojem prof. dr. Liam Carey.

Marca 1996 je bila v Budimpešti na Unescovem mednarodnem posvetu Andragoška poletna šola izbrana kot model za izpopolnjevanje andragoških strokovnjakov, svoje delo pa je oblikovala v dveh dnevniških blokkih. Dopoldanski del je zajemal teoretične teme. Predavali so: dr. Liam Carey, dr. Ana Krajnc, Jasna Dominko Baloh, dr. Nena Mijoč, Dušana Findeisen, Miran Morano, mag. Ester Možina, Stane Bačar, Jana Bolčina in Evgen Bavčar.

Popoldne je v treh skupinah potekal praktični del programa – delavnice, delo na terenu, razgovori z lokalnimi koordinatorji. Zanimalo nas je, kako ugotavljati potrebe mladih, starejših in manj izobraženih odraslih in kakšne so te potrebe. Celotedensko druženje, obogateno z večernim kulturnim programom, je bilo tudi priložnost za izmenjavo izkušenj in neformalne medsebojne pogovore, saj nam za to velikokrat zmanjkuje časa.

Liam Carey je že prvi dan spregovoril o skupnostnem izobraževanju in lokalnem razvoju na Irskem. Predstavil je Gibanje za razvoj kraja, ki je usmerjeno v dejavnosti, ki jih kraj potrebuje, na primer zaščita kulturne dediščine, gradnja čistilne naprave itd.

Če gledamo na učenje ljudi z vidika lokalnega razvoja, ugotovimo, da je treba nujno tesneje povezati potrebe ljudi in kraja z izobraževanjem. Skupnostno izobraževanje je prav to: namenjeno je ljudem v določenem kraju in izhaja iz njihovih potreb, ne pa iz potreb ljudi iz sosednje vasi in ne iz središča države. Vedno hitreje spremembe prinašajo nove probleme, ki jih mora posameznik in skupnost reševati. Vsak kraj mora najti rešitve, ki mu najbolj ustrezajo. Od zunaj vsiljene rešitve se pogosto ne obnesejo.

Pomembni so majhni koraki, toda takšni, ki vodijo k uspehu, k izboljševanju življenja v skupnosti, k reševanju resničnih problemov.

Z medsebojnim učenjem, s skupnostnim izobraževanjem moramo pripomoči k temu, da ljudje kljub nenehnim spremembam »shodijo v svojem socialnem okolju«, kot je poudarila Ana Krajnc, vodja Andragoške poletne šole.

Učenje je proces, ki ni dokončen. Ljudje morajo imeti možnost, da se izobrazijo, da znajo izrabit okolje in se vsak dan znova iz njega učiti. Človek naj bi se bil sposoben sam izobraževati, ali drugače povedano, z besedami znanega primorskega duhovnika in izobraževalca Matije Vrtovca, ki je dejal, da je treba tako dvigniti duhovno raven, da bo duh znal zaznati tisto, kar bo v praksi koristno.